

SJABBAT SJALOM

Jaargang XI, Nr. 414

Parasjat Besjalach

11 Sjevat 5772
3/4 februari 2012

Overzicht van parasjat Besjalach (Sjemot-Exodus 13:17-17:16)

Par'o stuurt ten slotte de *Bné Jisraël* Egypte uit. Hasjem leidt hen in de richting van Erets Jisraël, met een wolk bij dag en een vuurzuil bij nacht, langs een omweg, om een oorlog met de Filistijnen te vermijden. Par'o betreurt het verlies van al zijn slaven en jaagt achter de Joden aan met zijn leger. De Joden zijn enorm bang wanneer de Egyptenaren naderen, maar Hasjem beschermt hen. Mosjé heft zijn staf op en Hasjem splijt de zee, waardoor de Joden in staat gesteld worden veilig over de droge zeebedding te ontkomen. Par'o, wiens hart door Hasjem verstijfd is, krijgt opdracht om er met zijn leger achteraan te gaan, waarop de wateren van de zee zich over de Egyptenaren sluiten, die in de zee verdrinken. Mosjé en Miriam leiden de mannen, respectievelijk de vrouwen in dankliederen. Na drie dagreizen bereiken de Israëlieten Mara, waar de waterbronnen bitter blijken te zijn. Het volk klaagt. Mosjé doet op aanwijzing van Hasjem een wonder en het water wordt drinkbaar. In Mara krijgen zij een aantal mitswot. Het volk klaagt tegen Mosjé en Aharon dat het voedsel in Egypte beter was. Hasjem zorgt voor vlees in de vorm van kwartels en laat het manna regenen, een soort wonderbrood dat iedere dag uit de hemel neerdaalt, behalve op Sjabbat. Daarom valt er op vrijdag een dubbele portie om ook in de behoefte van Sjabbat te voorzien. Niemand kan meer dan zijn dagelijkse portie inzamelen, behalve op vrijdag, wanneer men een dubbele portie kan inzamelen, zodat de Joden op Sjabbat kunnen rusten. Een beetje manna wordt bewaard als aandenken voor toekomstige generaties. Wanneer de Joden opnieuw klagen over gebrek aan water, produceert Mosjé op wonderbaarlijke wijze water uit een rots. Dan vallen de Amalekieten aan. Jehosjoea leidt de Joden in de strijd, terwijl Mosjé bidt voor hun welzijn.

*Met toestemming vertaald uit Torah Weekly van Ohr Somayach in Jerusalem, Israel
©1998 Ohr Somayach International - All rights reserved.*

Inzicht in Parasjat Besjalach 5772

Volharding

Door Rabbi Yehonasan Gefen

De Tora vertelt ons dat toen het Joodse volk zich voorbereidde om Egypte te verlaten, Mosjé zich bezig hield met de mitswa van het meenemen van de stoffelijke resten van Joseef, om die te begraven in Israël. De Talmoed in traktaat Sota haalt een vers aan uit het boek Jehosjoea dat het verslag van Tora hier lijkt tegen te spreken. Het vers zegt daar dat het Joodse volk en niet Mosjé de botten van Joseef naar Israël gebracht had. De Talmoed antwoordt met het principe dat als iemand een mitswa begint, maar iemand anders maakt het af, dat dan Tora het beschouwt alsof die laatste persoon de hele mitswa gedaan heeft. Daar Mosjé alleen maar begon met de mitswa van het begraven van Joseef, maar dat niet heeft afgemaakt, wordt het beschouwd alsof het Joodse volk de mitswa in zijn geheel gedaan heeft, want zij hebben Joseef uiteindelijk daadwerkelijk begraven en daarmee de mitswa afgemaakt.

Er is een andere Midrasj die dit idee lijkt tegen te spreken. De Midrasj Sjocher Tov zegt dat Koning David de verdienste heeft voor de bouw van de Tempel, zoals er staat geschreven in de Psalmen (30): „*Mizmor sjier Chanoekat habajit leDavied* – Een psalm, een lied voor de de inwijding van de Tempel van David.” En dit, terwijl David alleen maar het grondplan legde voor de bouw, maar die bouw niet realiseerde. Dat deed zijn zoon Koning Sjloomo (Salomo). Dit betekent dat de eer van de mitswa toekomt aan wie ermee begint en niet aan wie hem voltooit!? Rav Moshe Feinstein lost deze tegenstelling op. Hij schrijft dat als degene die de mitswa begint daarmee moet ophouden buiten zijn schuld, dan wordt de mitswa hem aangerekend, ondanks dat hij hem niet heeft afgemaakt. Maar als hem ook maar de geringste schuld treft voor het niet afmaken van de mitswa, dan komt de eer toe aan degene die de mitswa voltooid heeft.

Koning David was absoluut niet verantwoordelijk voor het feit dat hij niet in staat was de Tempel te bouwen. G-d zei hem dat hij dat niet kon doen en daarom wordt de bouw ervan aan hem toegeschreven. Daarentegen kon Mosjé de mitswa van de begrafenis van Joseef niet voltooiën omdat het hem niet was toegestaan Israël binnen te gaan als gevolg van zijn zonde van het slaan van de rots.

De schuld van Mosjé in dit geval is minimaal maar het was toch voldoende om hem niet de eer te geven van de mitswa om Joseef te begraven. Hetzelfde geldt zeker voor die situaties in ons leven wanneer we in de

gelegenheid zijn om een of andere soort mitswa te doen, maar daarvoor falen omdat het ons aan doorzettingsvermogen ontbreekt. Dit geldt bijvoorbeeld voor leren – wanneer een nieuwe studiegroep begint zijn er vaak een groot aantal deelnemers, maar naar enkele weken wordt dat steeds minder.

Een ander veel voorkomend gebied waar volharding ontbreekt, is geestelijke groei. Bijvoorbeeld, bij bepaalde gelegenheden, zoals *Asèret Jemei Tesjoeva* (de tien dagen van berouw en inkeer tussen Rosj Hasjana en Jom Kippoer) of in tijden van lijden, is men makkelijk geïnspireerd om zich voor te nemen geestelijk te groeien. Echter, na verloop van tijd veranderen deze mooie voornemens in vage herinneringen. Wat kan men suggereren dat er meer kans bestaat dat met in zijn goede voornemens blijft volharderen?

De Chofetz Chaim schreef het grote werk over de Joodse wet, de Misjna Beroera, in meer dan 25 jaar. Gedurende die tijd leed hij veel tegenslagen en moeilijkheden, die hem het schrijven van het boek verhinderden. De overgrote meerderheid van de mensen zouden het hebben opgegeven onder dergelijke moeilijke omstandigheden en zouden het beschouwd hebben als een teken dat deze onderneming niet tot succes was voorbestemd. Echter, de Chofetz Chaim realiseerde zich dat het allemaal uitdagingen voor hem waren om hem van het schrijven af te houden. Het gevolg was dat hij vol hield en er uiteindelijk in slaagde een van de belangrijkste boeken van de afgelopen honderd jaar te schrijven. Hij was in staat om vol te houden, omdat hij het vitale belang inzag van wat hij deed. Dit stelde hem in staat om alle uitdagingen te boven te komen en de Misjna Beroera te voltooien. Dit geeft ons een idee hoe we kunnen slagen in wat wij ondernemen. Wanneer we ons kunnen blijven concentreren op het belang van wat we proberen te doen, dan hebben we meer kans om het vol te houden.

Men kan beweren dat we inderdaad momenten hebben van inspiratie, waarbij wij, net als de Chofetz Chaim, het belang van onze projecten herkennen. Echter, op de lange duur is het moeilijk dit niveau van inspiratie te handhaven en dan zijn we niet in staat te volharderen. Rav Chaim Shmuelevitz bespreekt dit probleem. Hij bespreekt het geval van Palti ben Lajisj. David trouwde met Michal, de dochter van Koning Sjael, maar Sjael meende dat het huwelijk ongeldig was en hij gaf Michal ten huwelijk aan Palti. Palti veronderstelde dat het huwelijk van David wel degelijk geldig was en daarom besloot hij Michal niet aan te raken. Reeds vanaf het begin van hun ‘huwelijk’ stak hij een zwaard tussen hen beiden en zei dat ieder die zich onbehoorlijk zou gedragen, door dat zwaard gestoken zou worden. Rav Schmuelevitz vraagt: wat precies bereikte hij daarmee? Wanneer zijn hartstocht hem zou overweldigen, hoe kon dat zwaard hem dan tegenhouden? Hij was zelf degene die dat zwaard daar had neergezet en hij kon het dus ook zelf weer weghalen.

Rav Schmuelevitz legt uit dat aan het begin van deze test Palti een krachtige gewaarwording kreeg hoe afschuwelijk het zou zijn om zo iets onbehoorlijks te doen. Echter, hij vreesde dat in de loop van de tijd deze gewaarwording zou vervagen en hij zou bezwijken voor de verleiding van de *jetser hara* (de slechte neiging). Daarom stak hij dat zwaard tussen hen in, om hem te herinneren aan de kracht van zijn aanvankelijke overtuigingen.

Zo ook ervaren we in ons leven momenten van inspiratie, waarbij we een hoge graad van gewaarwording van een belangrijke zaak krijgen. We zien aan de hierboven genoemde discussie dat één manier om de inspiratie levend te houden, is om van begin af aan een concrete handeling te verrichten en hopelijk zal dat helpen ons aan onze voornemens vast te houden. Een andere mogelijkheid is om als het ware een ‘interne foto’ te maken van dat moment, zodat je daar altijd ‘naar kunt kijken’ wanneer je inspiratie nodig hebt. Dit zijn mogelijke manieren die ons kunnen helpen er naar te streven om bepaalde dingen niet alleen na te streven, maar ze ook te voltooien.

(Met toestemming overgenomen van Aish.com)

En Mosjé nam de beenderen van Joseef met zich mee (13:19).

De Talmoed (Sota 13a) merkt op dat de uitspraak in Misjlei (Spreuken) 10:8: „De wijzen van hart nemen de mitswot” op Mosjé slaat, toen hij zich met de beenderen van Joseef bezig hield. Wat is het verband?

Mosjé was een *kohen* (priester), op zijn minst tot en met de inwijding van het Misjkan (Tabernakel). Een priester mag zich niet verontreinigen aan een lijk. Echter, een lichaam waar niet voor zorgt om het te begraven, wordt beschouwd als een *meet mitswa*, een dode waarvoor het een mitswa is om die te begraven. En zelfs een *Kohen* moet zich daaraan verontreinigen.

Daar alle Joden zich bezighielden met het inzamelen van het goud en zilver van de Egyptenaren, was er niemand anders die zich bekommerde om de beenderen van Joseef. Mosjé, in zijn wijsheid, nam het daarom op zich om voor de beenderen van Joseef te zorgen, wantg het was een *meet mitswa*.

Haftara voor Parasjat Besjalach

Sjoftiem/Richteren 4:4-5:31

Volgens Portugese ritus 5:1-5:31

Devora de profetes en Barak

[2650]

Haftara Besjalach 4:4-5:31

4. ¹Nu Ehoed dood was, deden de Israëlieten weer wat slecht is in de ogen van Hasjem. ² Nu leverde Hasjem hen uit aan Javin, de koning van Kenaän, die regeerde in Chatsor en de opperbevelhebber van zijn leger was Sisera en hij woonde in Charosjet-Hagojiem. ³ De Israëlieten schreeuwden het uit tegen Hasjem, want hij had negenhonderd ijzeren strijdwagens en hij onderdrukte de Israëlieten twintig jaar met geweld.

⁴ In die tijd nu was Devora een profetes, de vrouw van Lappidot en zij was rechter over Israël. ⁵ Zij hield zitting onder de palmboom van Devora, tussen Rama en Beet El op de berg Efrajim en de Israëlieten kwamen naar haar toe voor hun rechtsgeschillen. ⁶ Zij liet Barak, de zoon van Avinoam uit Kedesj in Naftali roepen en zei tegen hem: „Zie, Hasjem, de G-d van Israël heeft u geboden: ‘Trek naar de berg Tavor en neem tienduizend mannen van de stam Naftali en van de stam Zevoelen mee. ⁷ Dan zal Ik Sisera, de opperbevelhebber van het leger van Javin, naar het dal van de Kisjon laten optrekken en Ik zal hem aan jou uitleveren.’ “ ⁸ Barak antwoordde haar: „Wanneer u met mij meegaat, zal ik gaan, maar als u niet mee gaat, ga ik niet.” ⁹ Zij zei: „Ik zal zeker met u meegaan, maar dan zult u geen eer behalen op het pad dat u gekozen heeft om te gaan, want dan zal Hasjem Sisera uitleveren aan een vrouw.” Dus stond Devora op en ging met Barak mee naar Kedesj.

¹⁰ Barak monsterde de mannen van Zevoelen en Naftali in Kedesj en tienduizend man volgden in zijn voetstappen; en Devora trok met hem op.

¹¹ Chèver de Keniet had zich afscheiden van de [andere] Kenieten, de nakomelingen van Chovav, de schoonvader van Mosjé en hij had zijn tent opgezet bij Elon Betsaänajim, hetgeen bij Kedesj is.

¹² Men had Sisera verteld dat Barak, de zoon van Avinoam naar de berg Tavor was gegaan.

¹³ Nu verzamelde Sisera al zijn strijdwagens, negenhonderd ijzeren strijdwagens en al de manschappen die bij hem waren, van Charosjet Hagojiem naar het Kisjondal. ¹⁴ Devora zei tegen Barak: „Vooruit, want dit is de dag waarop Hasjem Sisera aan jou heeft uitgeleverd. Is Hasjem niet voor jou uit gegaan?” En Barak daalde af van de berg Tavor met tienduizend man achter zich.

Sisera's vlucht

¹⁵ Hasjem bracht Sisera en al zijn strijdwagens en heel zijn legerkamp in verwarring met het scherp van het zwaard voor Barak en Sisera sprong uit zijn wagen en vluchtte te voet. ¹⁶ Barak achtervolgde de strijdwagens en het leger tot Charosjet Gojiem en heel het leger van Sisera viel door het scherp van het zwaard, niet één bleef er over. ¹⁷ Sisera vluchtte te voet naar de tent van Jaëel, de vrouw van Chèver de Keniet, want er bestond vrede tussen Javien, de koning van Chatsor en de familie van Chèver de Keniet. ¹⁸ Jaëel kwam naar buiten, Sisera tegemoet en zei

Jaëel en Sisera tegen hem: „Kom binnen, mijn heer, kom bij mij binnen, wees niet bevreesd.” En hij ging haar

4. 1. Ehoed was dood – De reden dat Sjamgar hier niet genoemd wordt, terwijl die toch Ehoed opvolgde, is dat kennelijk in de tijd van Sjamgar Israël zich niet verbeterde en slecht bleef, zodat hij hen niet kon redden (*Radak*).

4. De vrouw van Lappidot – Zij maakte pitten voor de Menora in de Tempel (*Rasji, Radak*). Zij was een vurige vrouw (*Metsoedat David*). Zoals een vrouw die de fakkels [*lappidot*] draagt.

5. Zij hield zitting onder de palmboom van Devora – Volgens *Rasji* moet dit niet letterlijk worden opgevat, maar betekent dit dat zij veel dadelpalmen, wijgaarden en olijfbomen bezat en zeer rijk was en daardoor veel invloed had. Volgens *Abarbanel* was deze palmboom zo genoemd omdat Devora, de min van Rivka daaronder begraven lag (zie *Beresjiet* 35:8).

6. Zij liet Barak roepen – Volgens sommigen was zij met Barak getrouwd geweest [Barak betekent bliksemflits, vergelijk *Lapidot* – fakkels] maar gescheiden sedert zij begon te profeteren (*Radak*).

11. Elon Betsaänajim – De naam van een plaats volgens *Radak*, maar hij vermeldt dat *Targoem Jonatan* het vertaalt met ‘de vlakte van de putten’ (*Rasji*).

13. Van Charosjet Hagojiem naar het Kisjondal – Hij verzamelde hen om van Charosjet Hagojiem naar het Kisjondal te gaan, waar hij Barak opwachtte (*Rasji*).

14. Vooruit, dit is de dag – Schiet op, vandaag zal Hasjem Sisera aan je uitleveren, morgen is het te laat (*Metsoedat David*).

15. Hasjem bracht Sisera... in verwarring – Met een donderend geluid (*Rasji* op *Sjemot* 14:24). Hasjem liet Sisera het geluid horen van een groot leger dat naderde, nog voordat Barak eraan kwam en dat deed Sisera in paniek raken (*Malbiem*).

Met het scherp van het zwaard – En zij vochten in hun paniek tegen elkaar (*Abarbanel*).

17. Sisera vluchtte te voet naar de tent van Jaëel – Hij vluchtte in een andere richting dan waarheen zijn leger vluchtte, in de hoop dat Barak hem daar niet zou achtervolgen (*Radak*).

18. Met een deken – Met een jas volgens de vertaling van Rav Hai Gaon van *Targum Jonatan* (*Rasji*).

tent binnen en zij bedekte hem met een deken.¹⁹ Hij vroeg haar: „Geef mij wat water te drinken, want ik heb dorst;” zij opende een melkzak en gaf hem te drinken en dekte hem [weer] toe.²⁰ Hij zei tegen haar: „Ga bij de ingang van de tent staan en als er iemand komt en vraagt: ‘Is er iemand hier?’ antwoordt dan: ‘Er is hier niemand.’”

*Jaëel doodt Sisera*²¹ Jaëel, de vrouw van Chèver nam een tentpin en een hamer in haar hand en sloop zachtjes de tent binnen en sloeg de tentpin door zijn slaap, totdat die de grond in drong, terwijl hij uitgeput in diepe slaap was, en zo stierf hij.²² Intussen achtervolgde Barak Sisera en Jaëel kwam naar buiten, hem tegemoet en zei tegen hem: „Kom, dan zal ik u de man tonen die u zoekt,” en hij kwam bij haar en daar lag Sisera dood, met de tentpin in zijn slaap.

²³ Op die dag vernederde G-d Javien, de koning van Kenaän, voor de Israëlieten.²⁴ De Israëlieten kregen steeds meer de overhand op Javien, de koning van Kanaän, totdat zij Javien, de koning van Kenaän vernietigd hadden.

*Sefardiem
beginnen hier*

5.¹ Op die dag zongen Devora en Barak, de zoon van Avinoam een lied, als volgt:

*Het lied van Devora*² „Wanneer bressen zijn geslagen in Israël en het volk zich vrijwillig [aan G-d] overgeeft, looft Hasjem.

³ Hoor, koningen, luister prinsen, ik, tot Hasjem zal ik zingen, ik zal de lof voor Hasjem bezingen, de G-d van Israël.

⁴ Hasjem, toen U uit Seïr vertrok, toen U het veld van Edom uitschreed, beefde de aarde, de hemelen dropen, ook uit de wolken druppelde het water neer.

⁵ De bergen smolten in de aanwezigheid van Hasjem, zoals op Sinai, wegens de aanwezigheid van Hasjem, de G-d van Israël?

⁶ In de dagen van Sjamgar, de zoon van Anat, in de dagen van Jaëel, stopte het verkeer op de hoofdwegen en reizigers gingen over kromme paden.

⁷ De open steden stopten in Israël, totdat ik, Devora, opstond, ik stond op als een moeder in Israël.

⁸ Toen zij nieuwe goden kozen, kwam er oorlog in de poorten van Israël; was er ooit een schild of een speer gezien bij de veertigduizend van Israël.

⁹ Mijn hart is bij de wetgevers van Israël, die zich vrijwillig geven aan het volk (en zeggen): „Geloofd is Hasjem.”

¹⁰ De berijders van witte ezels, die in rechtzittingen zitten, en zij die gaan over de wegen,

19. Een melkzak – Zij gaf hem melk te drinken, omdat dit slaperig maakt (*Rasji*).

21. Jaëel sloeg de tentpin door zijn slaap – *Malbiem* vraagt hoe Jaëel Sisera zo verraderlijk kon vermoorden, terwijl er toch een vredesverdrag tussen Javien en de Kenieten bestond. En hij veronderstelt dat dit verdrag alleen bestond met de Kenieten die in de woestijn woonden, maar Chèver had zich van hen afgescheiden en woonde ergens anders (zie vs. 11).

5. 2. Wanneer bressen zijn geslagen – Toen de vijand bressen in Israël had geslagen, omdat zij G-d verlaten hadden, en Israël vrijwillig berouw toonde en tot inkeer kwam, was het correct om Hasjem te loven [uit dank] voor hun redding (*Rasji*). Een andere vertaling: wanneer er wraak wordt genomen [door Hasjem] is het passend dat Israël Hasjem daarvoor looft (*Radak*). *Ralbag* vertaalt: Israël was verzwaakt door de onderdrukking van Javien en Sisera en nu Hasjem hen daarvan redde, was het passend dat zij Hem daarvoor dankten.

4. Toen U uit Seïr vertrok – Dit heeft betrekking op het geven van Tora, zoals er geschreven staat (*Devariem* 33:2): „En Hij verscheen aan hen vanuit Seïr.” Het verband hiermee is dat zolang Israël zich aan Tora vastklemt, het beloofd wordt, maar wanneer het Tora verlaat, wordt het aan zijn vijanden overgeleverd (*Rasji*).

Seïr – Dat is Edom, de nakomelingen van Esav.

6. In de dagen van Sjamgar... in de dagen van Jaëel – Dit leert ons dat ook Jaëel over Israël recht gesproken heeft (*Rasji*). Volgens *Radak* betekent het alleen dat Jaëel ook een belangrijke vrouw was, omdat zij op haar manier enige verlichting voor Israël bracht.

Stopte het verkeer op de hoofdwegen – Israël was bang om te reizen wegens de vijand, en men zocht daarom zijn weg via kronkelende zijwegen (*Rasji*).

7. De open steden stopten – Open steden zonder muren hielden op bewoonbaar te zijn wegens de vijanden en men zocht zijn toevlucht tot versterkte steden (*Rasji*). Maar de andere volken waren niet bang voor Israël en waren daarom niet bang om in open steden te wonen, want zij hadden de overmacht (*Metsoedat David*).

Als een moeder – Als een moeder die haar kinderen aanspoort om zich te verbeteren (*Metsoedat David*).

8. Toen zij nieuwe goden kozen – was er oorlog tot in hun steden. Maar nu zij zich vrijwillig aan Hasjem onderwerpen, is er geen schild of speer nodig in een strijd tegen 40.000 generaals, die de heidenen tegen hen inzetten, want de Almachtige voerde voor hen de strijd (*Rasji*).

9. Mijn hart – Ik, Devora, ben een aanhanger van de leiders van Israël, de wijze mannen die die het volk vrijwillig aansporen om Hasjem te loven (*Rasji*).

10. De berijders van witte ezels – De handelaren en de vooraanstaanden, die nu kunnen rijden op kostbare witte ezels, zonder angst voor de heidenen [dat ze gestolen worden] en diegenen die in rechtzittingen zitten, die bang waren om in het openbaar recht te spreken (zo ook vertaalt Jonatan), en zij die te voet reizen, vertel verder over deze redding. Dat in plaats van de rovers en belastinginners, die de reizigers overvielen, men nu de rechtvaardige daden van Hasjem kan loven, namelijk dat de mensen weer in open steden kunnen wonen, waaruit zij gevlucht waren (*Rasji*).

vertel het door!

¹¹ In plaats van het geluid van de boogschutters die op de waterdragers schieten, zullen zij nu de rechtvaardige daden van Hasjem verkondigen, Zijn rechtvaardige redding van Israël in open steden. Toen keerde het volk van Hasjem terug naar de open steden.

¹² Ontwaak, ontwaak, Devora, ontwaak, ontwaak, zing een lied! Sta op, Barak en pak je gevangenen, zoon van Avinoam!

¹³ Toen regeerde een restant over de machtigste van de volken, Hasjem gaf mij heerschappij over de sterken.

¹⁴ Uit Efrajiem, wiens wortel [vocht] tegen Amalek; na jou kwam Binjamin met jouw mensen; uit Machier kwamen de wetgevers voort, en uit Zevoeloen zij die de schrijverspen hanteren.

¹⁵ De leiders van Jissachar waren bij Devora, en Jissachar en ook Barak werden te voet naar de vallei gezonden. Maar in de gelederen van Roeveen was grote slimheid.

¹⁶ Waarom bleven jullie zitten tussen de grenzen, om het geblaas van de schapen te horen? Onder de divisies van Roeveen waren grote denkers.

¹⁷ Gilad woont aan de andere kant van de Jordaan en Dan, waarom verzamelde hij schepen? Asjer woont aan de kusten van de zeeën en bleef achter om zijn open steden te verdedigen.

¹⁸ Zevoeloen is een volk dat zijn leven in gevaar brengt en zo deed Naftali, op de hoge plaatsen van het strijdtoneel.

¹⁹ Koningen kwamen en vochten, toen vochten de koningen van Kenaän, in Tanach bij de wateren van Megiddo, maar zij namen er geen geld voor.

²⁰ Vanuit de Hemel werd er gevochten, de sterren vochten vanuit hun baan tegen Sisera.

²¹ De Rivier de Kisjon spoelde hen weg – de aloude rivier, de rivier Kisjon – vertrap de sterke, mijn ziel!

²² Toen stampten de hoeven van de paarden van het galopperen, het galop van hun machtige berijders.

Witte ezels – Ezelinnen (*Metsoedat David*).

13. Toen regeerde een restant over de machtigsten – Het restant van wat er over gebleven was van Israël, heerste over de machtige andere volken (*Rasji*).

14. Uit Efrajiem, wiens wortel [vocht] tegen Amalek – Deze wortel is Jehosjoea de zoon van Noen, die tegen Amalek vocht [zie Sjemot 17:13], het eerste stamhoofd van Efrajiem was (Bamidbar 13:1 en 8). En na hem vocht Binjamin, dat is Sjael [die van de stam Binjamin was], tegen Amalek (*Rasji*).

Uit Machier kwamen de wetgevers voort – De uitstekende officieren, die de Emorieten versloegen. Dit betreft hen die de zestig steden veroverden, onder leiding van Jaier van de stam Menasjè (*Rasji*) [zie Dewariem 3:4 en 14].

15. De leiders van Jissachar – Dat waren de leden van het Sanhedrin. Zij hielpen Devora bij de wetgeving (*Rasji*).

En Jissachar en ook Barak – De rest van Jissachar voegde zich bij Barak (*Rasji*).

Maar in de gelederen van Roeveen was grote slimheid – [Vertaling *Rasji* op basis van *targoem Jonatan*]. Hun slimheid bestond hierin, dat zij aan de kant van het strijdtoneel bleven toekijken, wie er zou winnen, opdat zij zich daarbij zouden aansluiten (*Rasji*).

16. Waarom bleven jullie zitten tussen de grenzen – Wanneer jullie antwoorden dat jullie te bang zijn om mee te vechten, waarom kozen jullie dan om te wonen aan de andere kant van de grens van de Jordaan, tussen Israël en de andere volken? Dachten jullie daar alleen naar het geblaas van jullie schapen te kunnen luisteren, zonder te hoeven vechten? (*Metsoedat David*).

Het geblaas van de schapen te horen – Om het geluid van het strijdgewoel te horen, vanwaar komt het geluid van de overwinning en vanwaar dat van de nederlaag (*Rasji*).

Onder de divisies van Roeveen waren grote denkers – Het is de moeite waard om het gedrag van Roeveen zorgvuldig nader te onderzoeken (*Metsoedat David*).

17. Gilad woont aan de andere kant – En hij kwam niet naar de strijd en zo ook Gad, die zijn kostbaarheden verzamelde op zijn schepen, om te kunnen vluchten (*Rasji*).

18. Zevoeloen brengt zijn leven in gevaar – Zij waren bereid hun leven in gevaar te brengen en te sterven in de strijd van Barak, en hetzelfde gold voor Naftali op de hoge plaatsen van het strijdperk, op de berg Tavor (*Rasji*).

Hoewel Hasjem alleen Zevoeloen en Naftali voor de strijd had opgeroepen, verweet Devora Roeveen en Dan dat zij zich niet vrijwillig bij de strijd hadden aangesloten, zoals Jissachar en Machir (*Metsoedat David*).

19. De koningen kwamen en vochten – De volken kwamen Sisera te hulp, maar Roeveen en Dan kwamen niet Barak te hulp (*Metsoedat David*!).

In Tanach bij de wateren van Megiddo – In Tanach was hun legerkamp en dat strekte zich uit tot Megiddo (*Rasji*).

Zij namen er geen geld voor – Zij vochten gratis voor Sisera en vroegen hem geen beloning (*Rasji*).

Zij namen van de Israëlieten geen geld, maar doodden hen allen (*Radak*).

20. Vanuit de Hemel werd er gevochten – Zoals de volken geen beloning vroegen voor hun hulp aan Sisera, zo zond Hasjem Zijn legers [de hemellichamen] die ook geen beloning vroegen (*Rasji*).

21. De rivier Kisjon spoelde hen weg – De Rivier Kisjon was van ouds een ondiepe stroom. Hasjem had de sterren in hun baan versneld, zodat de ijzeren harnassen en speren warm zouden worden. Toen nu Sisera en zijn leger in de Kisjon vluchtte, om verkoeling te zoeken, werd die plotseling een woeste stroom die hen naar de zee sleurde (*Ralbag*).

Vertrap de sterke, mijn ziel – Vertrap het machtige Kenaän! (*Rasji*).

22. Toen stampten de hoeven van de paarden – Door de grote hitte die door de sterren veroorzaakt werd, smolten de hoefijzers van de paarden en gleden de paarden uit (*Rasji*).

- ²³ „Vervloekt is Meroz”, zei de engel van Hasjem. „Vervloek zijn inwoners bitter, want zij kwamen Hasjem niet te hulp, om Hasjem te helpen tegen de machtigen”
- ²⁴ Boven alle vrouwen is Jaëel, de vrouw van Chèver de Keniet, gezegend, van alle vrouwen in de tenten is zij gezegend.
- ²⁵ Hij vroeg om water, melk gaf zij hem, in een schitterende beker bracht zij hem room.
- ²⁶ Zij stak haar hand uit naar de tentpin, en met haar rechterhand een werkmans hamer en zij hamerde Sisera en vernietigde zijn hoofd, zij verpletterde en doorboorde zijn slaap.
- ²⁷ Hij knielde neer aan haar voeten, hij viel, hij lag; aan haar voeten knielde hij en viel; waar hij knielde, daar viel hij dood neer.
- ²⁸ Door het venster kijkt de moeder van Sisera naar buiten; zij tuurt door het raam; waarom komt zijn strijdswagen zo laat? Wat blijven de geluiden van zijn strijdwegens uit?
- ²⁹ De wijste van haar dames antwoordde haar, ook zij geeft zichzelf antwoord:
- ³⁰ „Zouden zij niet bezig zijn de oorlogsbuit te verdelen? Een meisje of twee voor iedere man; buit, gekleurde kleren voor Sisera, een buit van gekleurd borduurwerk, dubbel geborduurde kleren voor de nek van de plunderaar.
- ³¹ Zo mogen al uw vijanden ten onder gaan, Hasjem, maar zij die Hem liefhebben, moge die zijn als de machtige opgaande zon.”
- En het land had veertig jaar rust.

23. Vervloekt is Meroz – Meroz is de naam van een stad, dichtbij het strijdperk en zijn inwoners werden vervloekt, omdat zij niet te hulp kwamen (*Radak*).

Vervloekt is Meroz – Sommigen zeggen dat het een ster was [de bescherm-ster van Sisera], en anderen zeggen dat het een vooraanstaand persoon was (*Moëed Katan* 16a) en hij was dichtbij het strijdperk, maar kwam niet te hulp.

Zei de engel van Hasjem – Dit was Barak, als boodschapper van Hasjem (*Rasji*). Volgens *Radak* was het Devora, die dit in een profetie zei.

24. Gezegend is Jaëel – In tegenstelling tot Meroz kwam Jaëel wel te hulp, meer dan de andere vrouwen die in hun tenten bleven zitten (*Radak*).

De vrouwen in de tent – De vier Aartsmoeders Sara, Rivka, Lea en Rachel (*Talmoed Nazier* 23b).

25. Zij gaf hem melk – In de hoop dat dit hem slaperig zou maken (*Radak*).

29. Ook zij geeft zichzelf antwoord – Zij troostte zichzelf: wat zal ik mij zorgen maken om mijn zoon? (*Rasji*)

30. Eén of twee meisjes voor iedere man – [Lett. Eén of twee baarmoeders.] Zij verkrachten de mooie vrouwen van Israël en iedere man heeft twee of drie vrouwen in zijn bed (*Rasji*).

Dubbel geborduurde kleren – Met dezelfde afbeelding aan beide kanten (*Metsoedat David*).

Het verband tussen de Haftara en de Parasja

In *Parasjat Besjalach* zingt Mosjé het ‘Lied van de Zee’, nadat Hasjem de *Bnei Jisraël* gered heeft van het Egyptische leger. In de Haftara zingt Devora een lied, nadat Hasjem de Joden geholpen heeft om het Kenaänitische Juk af te werpen.

Een nadere beschouwing toont echter nog meer punten van overeenkomst:

☞ In de Tora staat dat Hasjem „het Egyptische legerkamp verwarde” (*Sjemot* 14:24). In de Haftara staat dat „Hasjem Sisera en al zijn strijdwegens en heel zijn legerkamp verwarde” (*Sjoftiem* 4:15).

☞ In de parasja staat dat de Egyptenaren gestraft werden met vuur en water. Een vuurzuil uit de hemel verhitte de zeebodem, en zij verdronken in de Rietzee. In de Haftara wordt verteld dat de Kenaänitische wapenrusting verhit werd door de sterren en dat de vijand verdronk in de beek de Kisjon.

☞ In de parasja staat letterlijk: „Er bleef er niet over tot/dan één” (*Sjemot* 14:28). Dit dubbelzinnige vers kan betekenen dat er niet meer dan één overbleef van het Egyptische leger, namelijk Farao zelf. In de Haftara staat een soortgelijke uitdrukking: „Er bleef er niet over tot/dan één” (*Sjoftiem* 4:16). En inderdaad, Generaal Sisera slaagde erin te ontsnappen van het strijdperk.

Verder verklaren onze geleerden dat de beek Kisjon de dode lichamen van de Sisera’s soldaten in de Rietzee liet stromen. Wat had dat voor nut? De Rietzee was zijn prooi ‘ontnomen’ in de tijd van Farao, want Hasjem had de Rietzee bevolen dat de dode lichamen van de Egyptische soldaten voor de ogen van *Bnei Jisraël* op het strand van de Rietzee zouden worden geworpen. Hasjem gaf de Rietzee nu de compensatie daarvoor in de vorm van de dode lichamen van de Kenaänitische soldaten.

Er lijkt nog een verband te zijn tussen Farao en Sisera. Beiden vertelden hun onderdanen dat er geen Opperrechter bestaat om hen te berechten. Hasjem zet voor beiden hemel en aarde in beweging om hun ongelijk te bewijzen. Beide legers worden op wonderlijk wijze vernietigd en zij blijven beiden alleen over om de waarheid te erkennen. Hebben zij werkelijk hun leven verbeterd? Volgens sommigen deed Farao *tesjoeva*. En de nakomelingen van Sisera bekeerden zich tot het Jodendom [Volgens de *Klie Jakar*].